

Politika soudržnosti EU

MPR_EUIP Evropská unie – instituce a právo

... „Společenství usiluje o snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů nebo ostrovů, včetně venkovských oblastí.“

Smlouva o založení Evropského společenství, 1957

Vymezení používaných pojmů

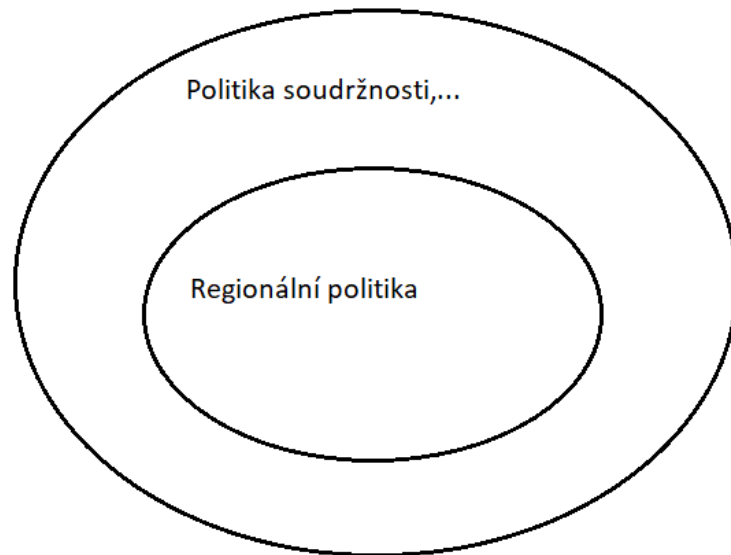
Politika soudržnosti

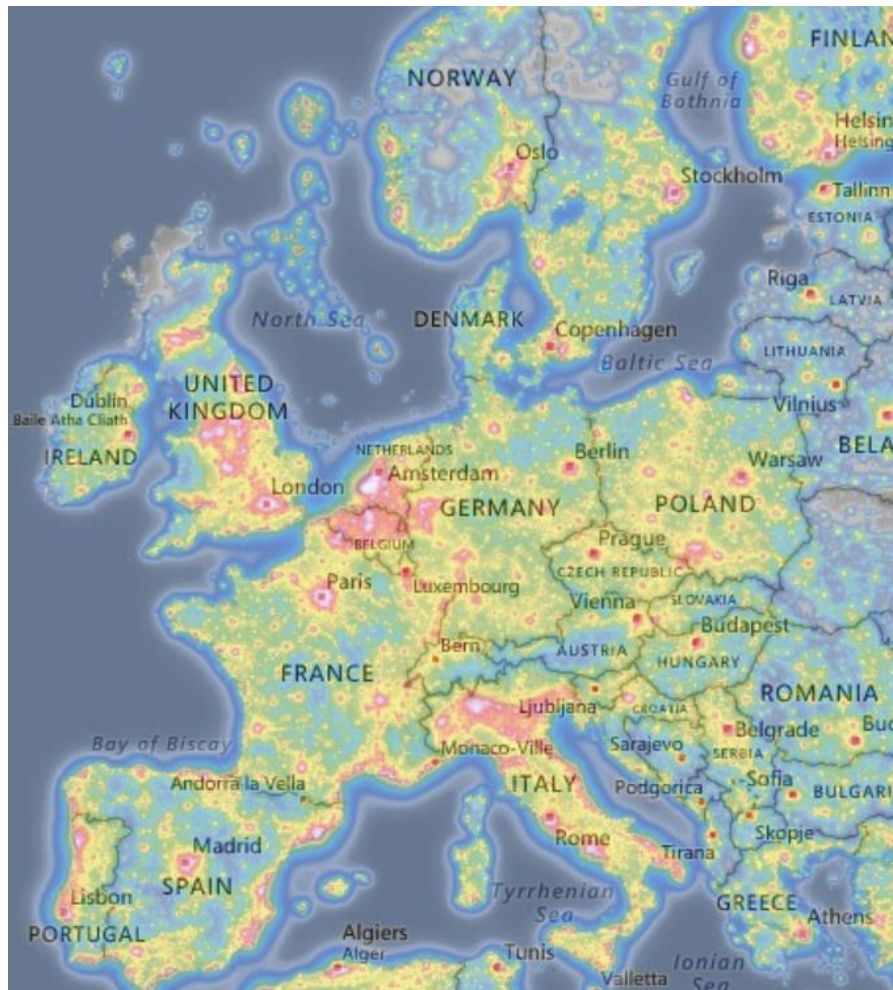
Kohezní politika

Regionální politika

Strukturální politika

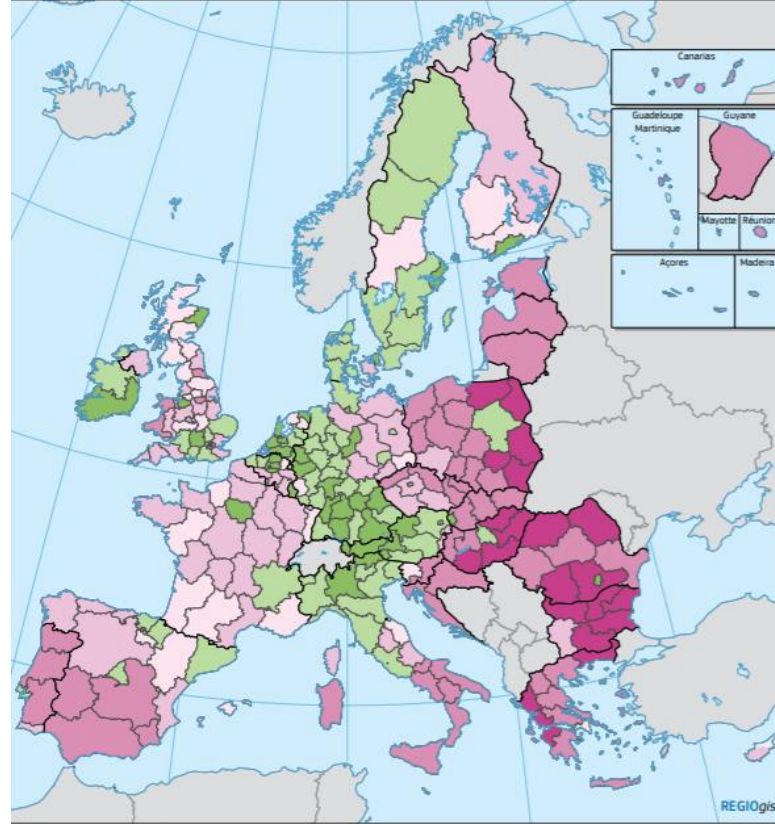
Politika hospodářské, sociální a
územní soudržnosti

Zdroj: lightpollutionmap.info

HDP na obyvatele v EU (PPS), 2015

Mapa 1.1 HDP na obyvatele (PPS), 2015

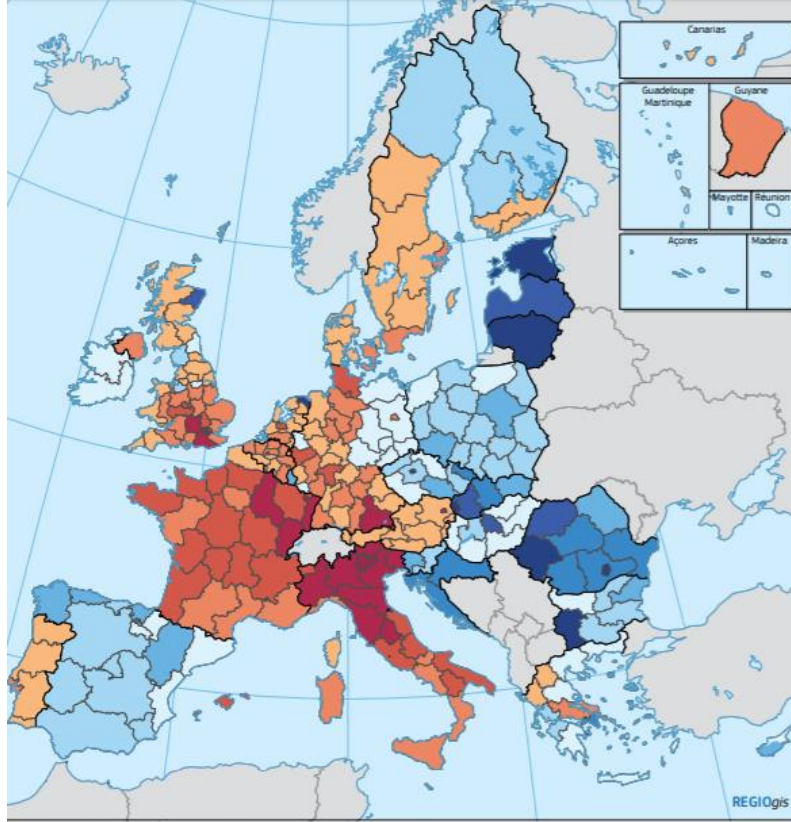
Index, EU-28 = 100

Hodnoty pro dvě regiony v Irsku v roce 2015 byly odhadnuty z údajů za rok 2014 na základě srovnání v celododržní hodnotě.
Zdroj: Eurostat, GR REGIO

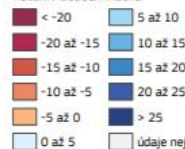
Zdroj: ec.europa.eu

0 500 km

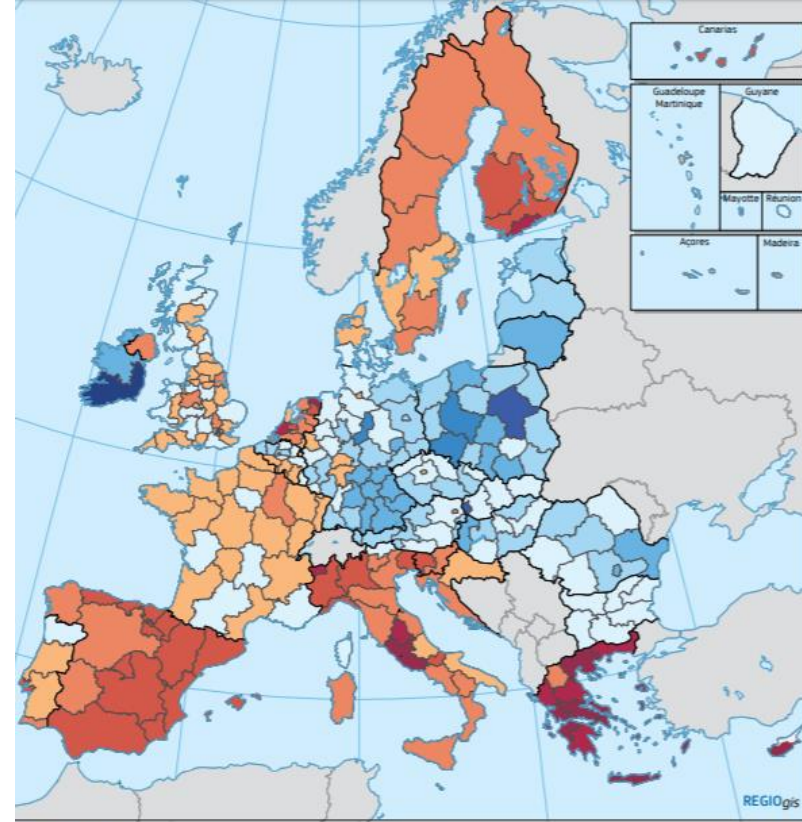
Mapa 1.3 Změna v indexu HDP na obyvatele, 2000–2008

Rozdíl v bodech indexu

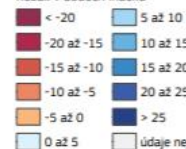
EU-28 = 0
Zdroj: Eurostat, GR REGIO

0 500 km

Mapa 1.4 Změna v indexu HDP na obyvatele, 2008–2015

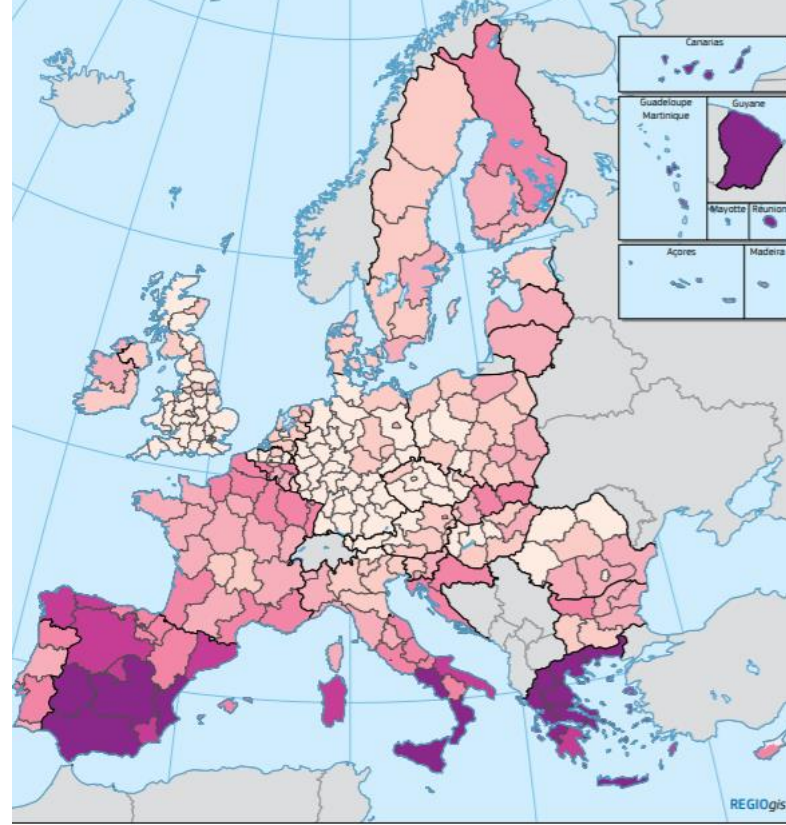
Rozdíl v bodech indexu

EU-28 = 0
Zdroj: Eurostat, GR REGIO

0 500 km

Míra nezaměstnanosti, 2016

Mapa 2.7 Míra nezaměstnanosti, 2016

% pracovní síly

EU-28 = 8,6
Zdroj: Eurostat

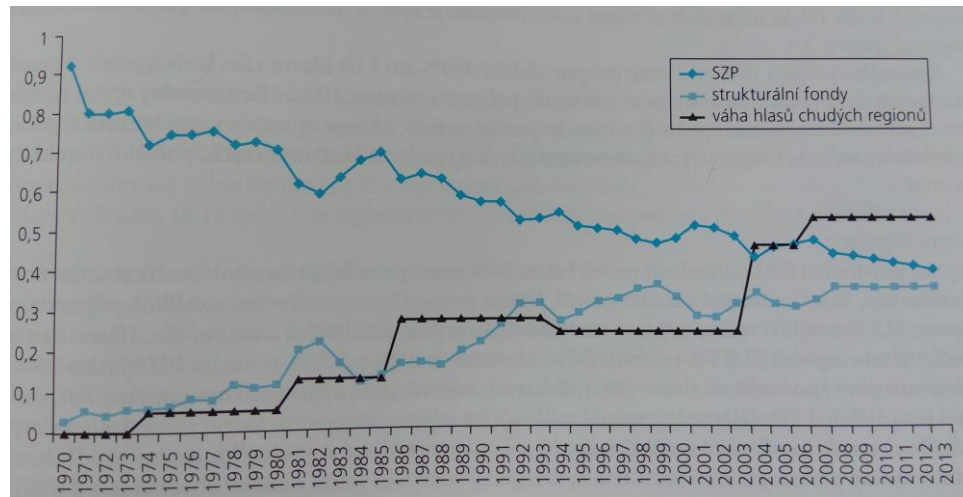
Zdroj: ec.europa.eu

0 500 km

Vývoj politiky soudržnosti

- 50. léta
 - 1957 – Římské smlouvy
 - 1957 – Evropský sociální fond
- 60. léta
- 70. léta
 - 1973 – Thomsonova zpráva
 - 1973 - 1. rozšíření Dánsko, Irsko, VB
 - 1973 – Evropský fond pro regionální rozvoj
- 80. léta
 - 1981 - 2. rozšíření Řecko
 - 1986 - 3. rozšíření Španělsko, Portugalsko
 - 1986 – Jednotný evropský akt
 - EK stanovila cíle (1989 – 1993),...

Rozpočtové výdaje na strukturální fondy

Zdroj: Baldwin, Wyplosz (2013)

Vývoj politiky soudržnosti

- 90. léta
 - 1992 – Maastrichtská smlouva
 - 1994 – Fond soudržnosti
- 2000 – 2006
 - 2004 - 5. rozšíření – 10 států
- 2007 – 2013
 - Politika hospodářské a sociální soudržnosti
 - 2007 - 6. rozšíření – Bulharsko, Rumunsko
 - 2013 – 7. rozšíření - Chorvatsko
- 2014 – 2020
 - Politika hospodářské, sociální a územní soudržnosti

Zdroj: Fran, cartoonstock.com

Politika hospodářské, sociální a územní soudržnosti 2014 - 2020

- hlavní investiční nástroj EU k dosažení cílů strategie Evropa 2020
- **2 Cíle** politiky soudržnosti EU:
 - **Investice pro růst a konkurenceschopnost** (97,6 % rozpočtu)
 - **Evropská územní spolupráce** (2,4 % rozpočtu)

“It’s your father... he won’t socially cohere.”

Zdroj: Grizelda, cartoonstock.com

Strategie Evropa 2020 - cíle

1. Zaměstnanost

- Zaměstnat 75 % osob ve věkové kategorii od 20 do 64 let

2. Výzkum a vývoj

- Investovat do výzkumu a vývoje 3 % HDP Evropské unie

3. Změna klimatu a udržitelné zdroje energie

- Snížit emise skleníkových plynů o 20 % (nebo dokonce o 30 %, pokud k tomu budou vytvořeny podmínky) ve srovnání se stavem v roce 1990
- Zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů na 20 %
- Zvýšit energetickou účinnost o 20 %

4. Vzdělávání

- Snížit míru nedokončení studia pod 10 %
- Dosáhnout ve věkové kategorii od 30 do 34 let alespoň 40% podílu vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva

5. Boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení

- Snížit alespoň o 20 milionů počet lidí, kteří žijí v chudobě a sociálním vyloučení nebo jsou na pokraji chudoby a hrozí jim sociální vyloučení

Regionální členění EU

- **NUTS Nomenclature Unit of Territorial Statistics**
 - Národní úroveň
 - NUTS I
 - NUTS II
 - NUTS III
- **LAU Local Administrative Unite**
 - LAU I
 - LAU II
- **Účel:**
 - shromažďování, zpracovávání harmonizace regionálních statistik Evropské unie
 - socio-ekonomické analýzy
 - tvorba politiky soudržnosti EU

Principy klasifikace

- NUTS upřednostňuje již existující administrativní jednotky v členských státech
- Při sestavování NUTS jsou stanoveny minimální a maximální prahové hodnoty pro počet obyvatel regionů

Level	Minimum	Maximum
NUTS I	3 miliony	7 milionů
NUTS II	800 000	3 miliony
NUTS III	150 000	800 000

NUTS I

- Makroregionální úroveň
- V EU 98 regionů
- V ČR: stát

NUTS II

- Regionální úroveň střední úrovně administrativního členění
- V EU 276 regionů
- V ČR: regiony soudržnosti

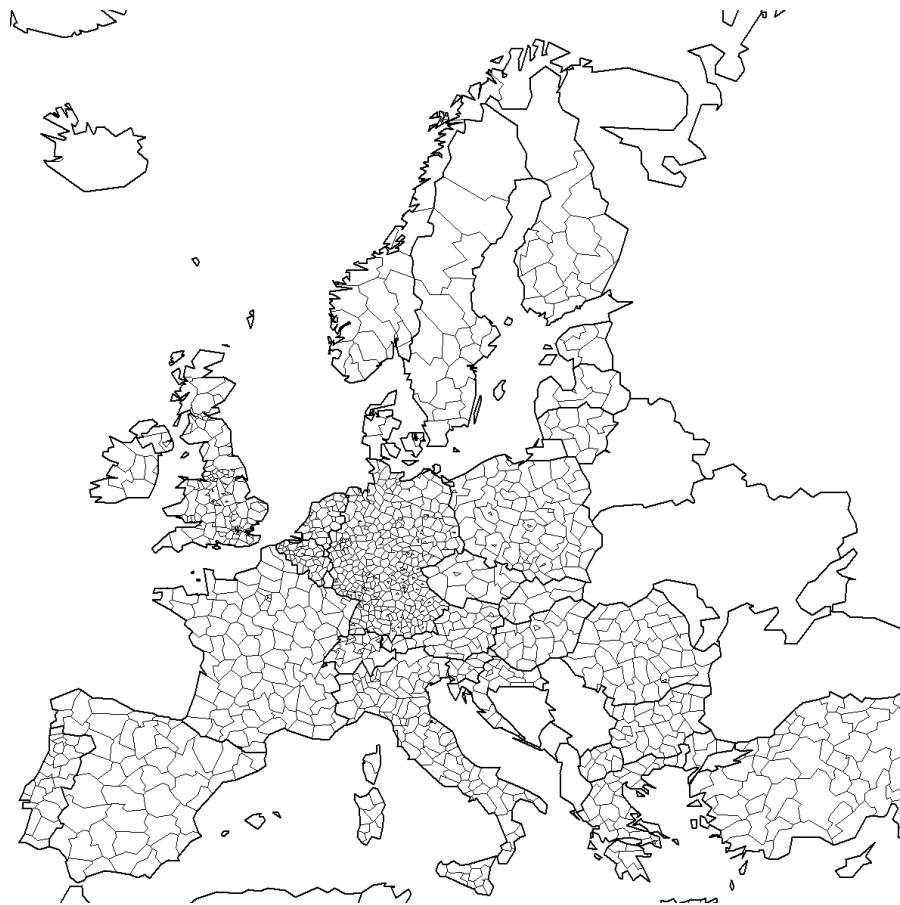

NUTS II v ČR

NUTS III

- Regionální úroveň nižšího administrativního členění
- V EU 1342 regionů
- V ČR: kraje

LAU

- LAU I

- Úroveň lokálního administrativního členění v některých zemích
- V ČR: okresy

- LAU II

- Hierarchicky nejnižší jednotka
- V ČR: obce

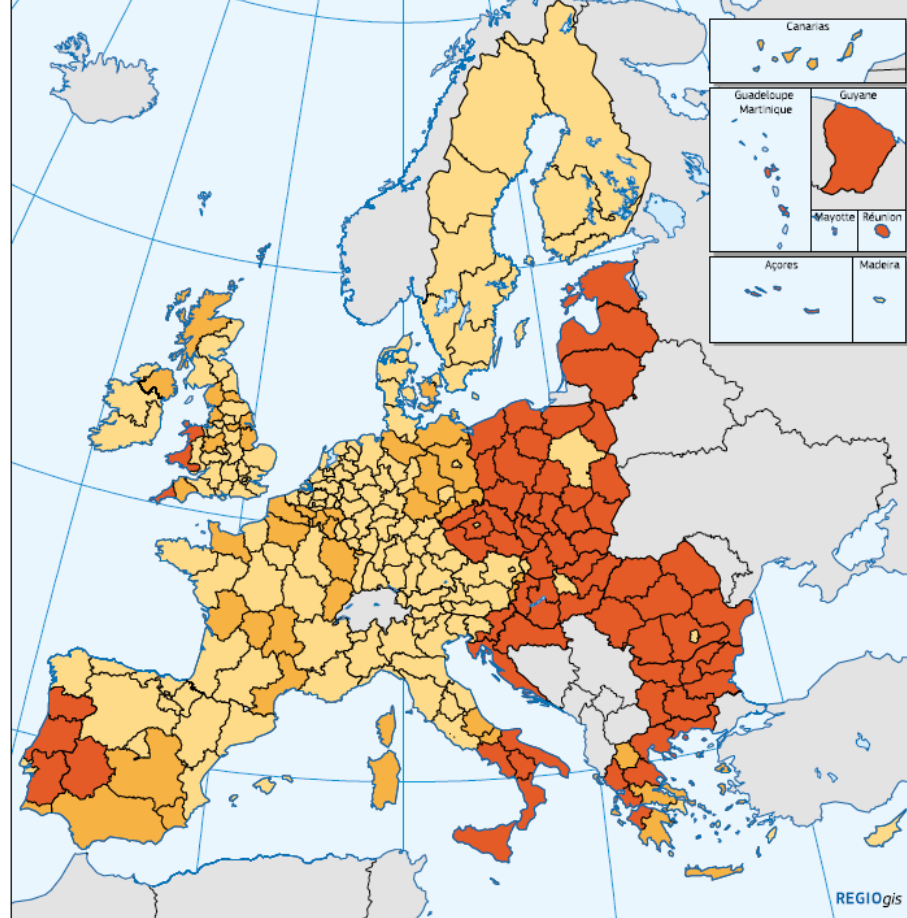
Euroregiony

Zdroj: mapy.crr.cz

Podporované regiony

- **méně rozvinuté regiony**
 - HDP je nižší než 75 % průměru EU-28
 - spolufinancování 75 – 85 %
- **tzv. přechodové regiony**
 - HDP se pohybuje v rozmezí 75 – 90 % průměru EU-28
 - spolufinancování 60 %
- **více rozvinuté regiony**
 - Jejichž HDP je vyšší než 90 % průměru HDP
 - spolufinancování 50 %

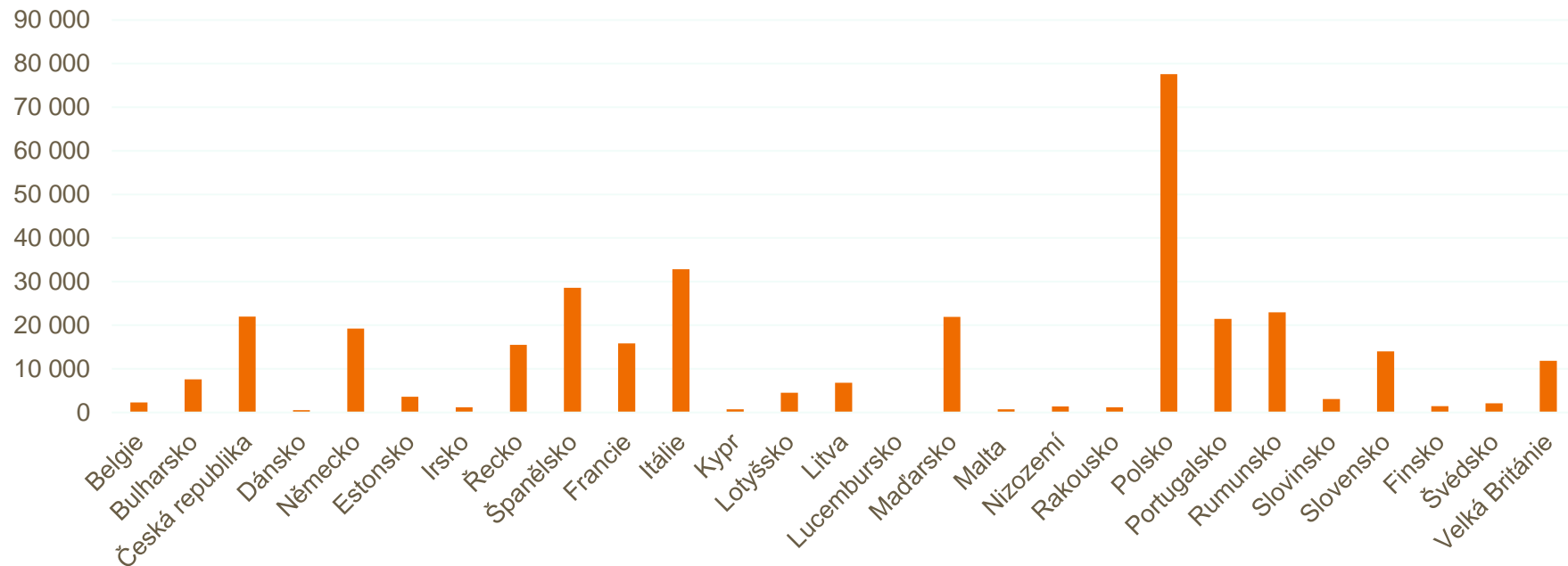

Kategorie

- Méně rozvinuté regiony (HDP na hlavu < 75 % průměru zemí EU27)
- Přechodové regiony (HDP na hlavu \geq 75 % a < 90 % průměru zemí EU27)
- Více rozvinuté regiony (HDP na hlavu \geq 90 % průměru zemí EU27)

Politika soudržnosti 2014 – 2020

Alokace prostředků (mil. EUR)

Zdroj: vlastní zpracování, ec.europa.eu

Financování politiky soudržnosti

Strukturální fondy

- Evropský fond pro regionální rozvoj
- Evropský sociální fond

- Fond soudržnosti
- Evropská investiční banka
- Jiní zdroje financování

EUROPEAN UNION
STRUCTURAL FUNDS

Evropské strukturální a investiční fondy (ESI fondy)

Národní operační programy

- OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost**
- OP Výzkum, vývoj a vzdělávání**
- OP Zaměstnanost**
- OP Doprava**
- OP Životní prostředí**
- Integrovaný regionální operační program**
- OP Praha - pól růstu ČR**
- OP Technická pomoc**
- OP Rybářství 2014-2020**
- Program rozvoje venkova**

Politika soudržnosti

Evropský fond pro regionální rozvoj

- European Regional Development Fund, ERDF
- Založen 1973
- Investiční / infrastrukturní projekty
- investice do sektorů posilujících růst, zlepšování konkurenceschopnosti a vytváření pracovních míst

EUROPEAN UNION
European Regional
Development Fund

Nařízení EP a Rady o ERDF

bit.ly/2qQzEoB

Evropský sociální fond

- European Social Fund, ESF
- Založen 1957
- Intervence orientované na lidské zdroje (mladé, starší a nezaměstnané)
- neinvestiční, tedy na neinfrastrukturní projekty

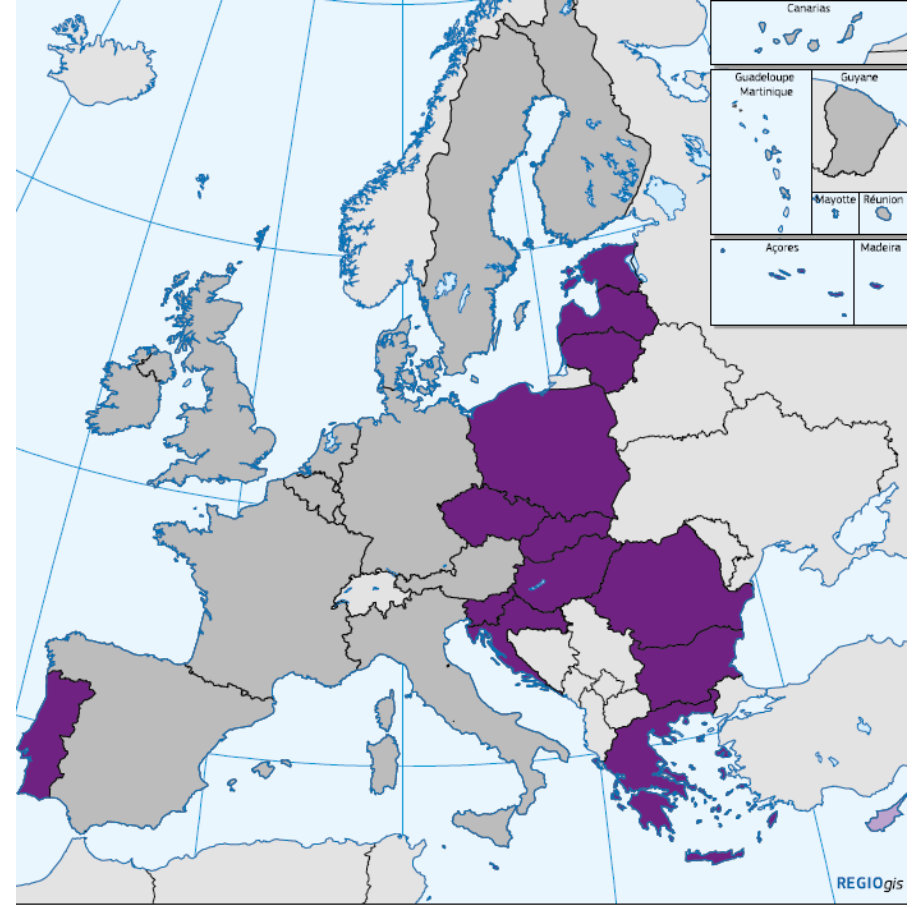
Nařízení EP a Rady o ESF

bit.ly/2F7q2Kq

Fond soudržnosti

- Cohesion fund, CF
- Založen 1994
- Podpora aktivit v oblasti životního prostředí a dopravní infrastruktury
- Pro členské státy, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele je nižší než 90 % průměru EU

Kategorie

- HND na hlavu < 90 % průměru zemí EU27
- Postupné vyřazování podpory
- Ostatní členské státy

Hodnoty HND na hlavu: průměr 2008–09–10

Zdroje: Eurostat, Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku

Nařízení EP a Rady o FS

bit.ly/2HIQ4ZM

Financování politiky soudržnosti - data

cohesiondata.ec.europa.eu

Principy politiky soudržnosti

Princip solidarity

Princip subsidiarity

Princip koncentrace

Princip partnerství

Princip programování

Princip monitorování a vyhodnocování

Princip adicionality

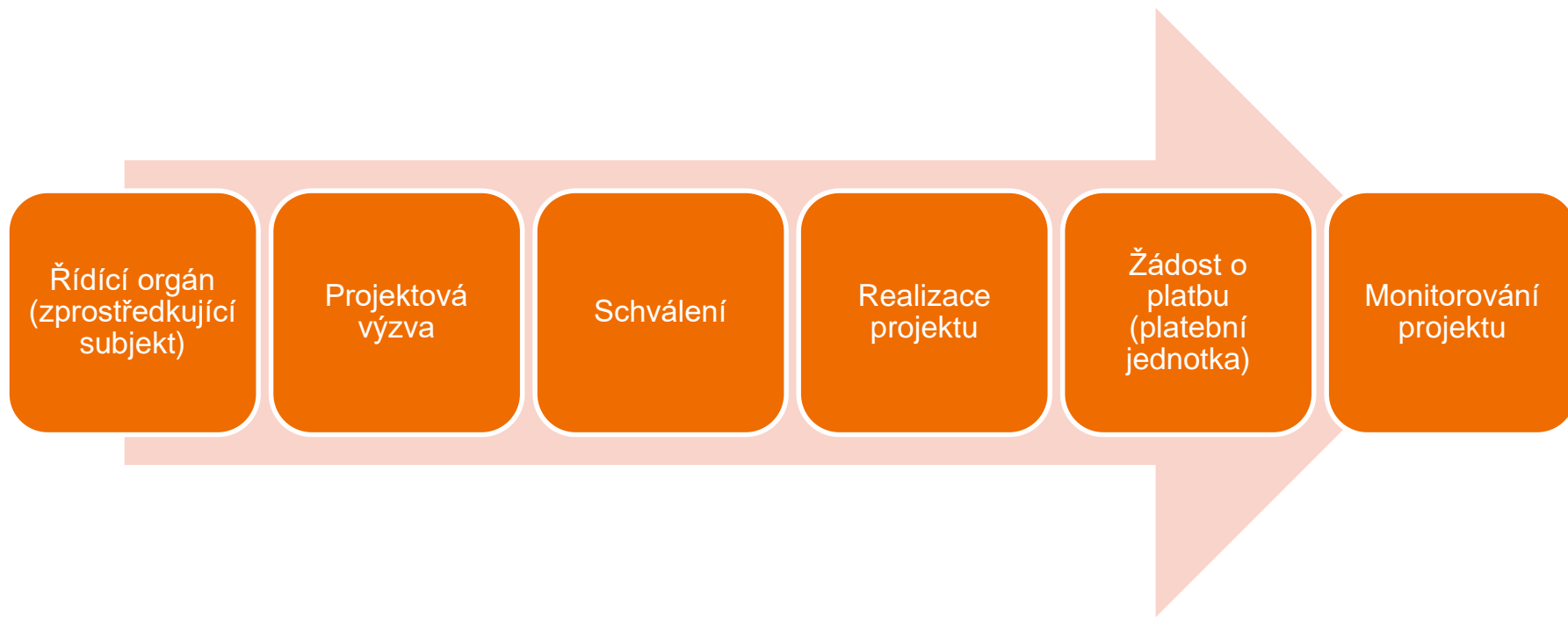
Politika hospodářské, sociální a územní soudržnosti 2014 - 2020 v ČR

- Pro EU 352 mld. EUR, z toho pro ČR cca 24 mld. EUR (= 6,8 %)
- Zastřešující orgán – MMR
- Strategické dokumenty
 - Společný strategický rámec
 - Dohoda o partnerství
 - Operační program

Zdroj: Berend Vonk, voxeurop.eu

Jak se projekty realizují?

Politika soudržnosti v ČR 2014 – 2020

Cíl 1 Investice pro růst a zaměstnanost

Národní operační programy

- OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
- OP Výzkum, vývoj a vzdělávání
- OP Zaměstnanost
- OP Doprava
- OP Životní prostředí
- Integrovaný regionální operační program
- OP Praha - pól růstu ČR
- OP Technická pomoc
- OP Rybářství 2014-2020
- Program rozvoje venkova

Alokace ESI fondů v ČR 2014 - 2020

Zdroj: strukturalni-fondy.cz

Politika soudržnosti v ČR 2014 – 2020

Cíl 2 Evropská územní spolupráce

Programy přeshraniční spolupráce

- Interreg V-A Česká republika - Polsko
- Interreg V-A Slovenská republika - Česká republika
- Interreg V-A Rakousko - Česká republika
- Program přeshraniční spolupráce Česká republika - Svobodný stát Bavorsko
- Program spolupráce Svobodný stát Sasko - Česká republika

Programy nadnárodní spolupráce

- Program nadnárodní spolupráce Interreg CENTRAL EUROPE
- Program nadnárodní spolupráce Interreg DANUBE

Programy meziregionální spolupráce

- INTERREG EUROPE, ESPON 2020, INTERACT III, PURBACT III

Realizované projekty v ČR

bit.ly/2K88FwL